

PS/JS

30.1.2017

Oikeus- ja työministeri
Jari Lindströmille

Itsensä työllistäjien asemaa lainsäädännössä on parannettava

Itsensä työllistäminen yleistyy voimakkaasti suomalaisilla työmarkkinoilla. Jo 184 000 suomalaista tekee työtä yksinyrittäjänä, ammatinharjoittajana, freelancerina tai apurahansaajana. Tilastoaineistosta on tärkeä tutkia näitä kaikkia ryhmiä, kun arvioidaan itsensä työllistämisen yleisyyttä.

Itsensä työllistäminen on aivan viime vuosina julkiseen keskusteluun tullut käsite erotuksena esimerkiksi perinteisestä yksinyrittämisestä.

Itsensä työllistäjän työ on palkansaajan ja yrittäjän työn välimaastossa tehtävää työtä, joka muistuttaa läheisesti palkansaajan työtä. Verrattuna yrittäjyyteen riskit sosiaaliturvassa ja tulojen epävarmuudessa valitettavan usein toteutuvat, mutta toisaalta mahdollisuutta yrittäjän voittoon ei yleensä ole (=näennäisyrittäjyys). Esimerkiksi journalistien piirissä, lehdistössä työtä tekevät freelancerit ansaitsevat keskimäärin vain 54 prosenttia työsuhteisen kollegan ansioista. Työajan ero ei perustele ansioiden eroa.

Luovilla aloilla (näyttelijät, muusikot, journalistit ym.) itsensä työllistäminen on ollut tyypillistä jo pitkään. Esimerkiksi journalisteista joka viides tekee työtä freelancerina. Osa heistä on työsuhteisia ja osa toimeksiantosuhteisia itsensä työllistäjiä. Tämä on haluttu työnteon muoto, siksi pakkoyrittäjyydestä ei useinkaan ole kyse.

Näennäisyrittäjyys ja vahinkoyrittäjyys kuvaavat paremmin tilannetta. Vahinkoyrittäjyydeksi voidaan kuvata tilannetta, jossa esimerkiksi työvoimaviranomainen katsoo työn jälkikäteen yrittäjätöksi, jolloin palkansaajan ansiosidonnainen työttömyysturva estyy.

Lain pitäisi nykyistä paremmin mahdollistaa ja turvata työllistyminen itsensä työllistäen. Selvityksiä on jo tehty laajasti mm. viime hallituskauden toimineessa trendityöryhmässä, joten seuraavaksi on lainsäädäntömuutosten aika.

Muutoksia tarvitaan niin työlainsäädäntöön kuin sosiaali- ja työttömyysturvaan sekä kilpailuoikeuteen että verotukseen. Viimeksi selvityksen alla on ollut itsensä työllistäjien työttömyysturva (Löfgren ja Hellsten 12/2016). Journalistiliitto kannattaa lämpimästi selvityksessä olevien esitysten pikaista valmistelua hallituksen esitykseksi ja uudeksi lainsäädännöksi.

Sen jälkeenkin uudistettavaa on vielä paljon ja laajalla alueella. Tilkkutäkkityyppisestä itsensä työllistäjien aseman parantamisesta olisi päästävä laajempiin kokonaisuuksiin eurooppalaisten esimerkkien mukaisesti. Esimerkiksi kilpailuoikeuden estämättä työnteettäjästään riippuvaisilla itsensä työllistäjillä pitäisi olla mahdollisuus neuvotella yhdessä työnteon ehdoista.

Siltasaarenkatu 16, 7. krs
PL 252, FIN-00531 Helsinki
Puh. +358 9 6122 330
Fax +358 9 605 396

www.journalistiliitto.fi

FI03 8000 1000 0940 87 DABAFIHH

Broholmsgatan 16, 7. vån
PB 252, FIN-00531 Helsingfors
Tel. +358 9 6122 330
Fax +358 9 605 396

www.journalistiliitto.fi

FI03 8000 1000 0940 87 DABAFIHH

PS/JS

30.1.2017

Journalistien piirissä viime vuosina ovat näkyvästi olleet esillä Sanomien freelancereiden kamppailu tekijänoikeuksiensa puolesta. Av-kääntäjien eli tv:n ruututekstien kääntäjien työtä taas on ulkoistettu tv-kanavayhtiöistä käännöstoimistoihin. Näiden työehdot ovat olleet merkittävästi huonompia ja lisäksi ennen työsuhteista freetyötä on siirretty toimeksiantoperusteiseksi työksi. Kun yrittäjän eläkemaksut ja muut työn sivukulut on vähennetty, on ansio voinut jäädä 30-70 prosenttiin aikaisemmasta ansiotasosta. Eläkevakuuttamisessa YEL-vakuutus koetaan ansiotason pienuuden vuoksi kalliiksi, mikä johtaa usein alivakuuttamiseen. Tässä käytännön esimerkkejä, miksi lakimuutoksia tarvitaan.

Myös ammattiliitot itse voivat toimia monella tapaa itsensä työllistäjien auttamiseksi. Siksi Journalistiliitto on aikaisempien jäsenpalvelujensa lisäksi perustanut työosuuskunnan freelancereille, itsensä työllistäjille, opiskelijoille, työttömille ja muille jäsenilleen. Osuuskunta tarjoaa koulutusta ja työllistää jäsenensä keikkojen ajaksi työsuhteeseen. Osuuskunta helpottaa monen freelancerin asemaa siten, että heille itselleen ei tule yrittäjävelvollisuuksia. Mediakunta Osk aloitti toiminnan 9.1.2017.

Helsingissä 30.1.2017

SUOMEN JOURNALISTILIITTO –
FINLANDS JOURNALISTFÖRBUND RY

Petri Savolainen
Edunvalvontajohtaja, OTK

Jussi Salokangas
Lakimies, OTM